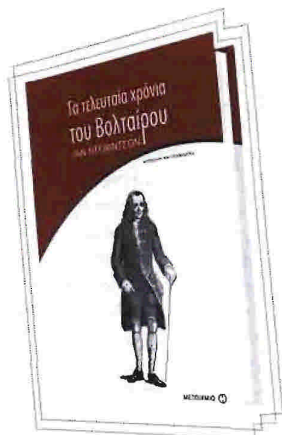

CITY LIFE 08-14/04/10

Βιβλίο Κριτική
 από τον Κωστή Παπαγιώργη

ΙΑΝ ΝΤΕΪΒΙΝΤΣΟΝ Τα τελευταία χρόνια του Βολταίρου

Μετάφρ.: Νίκη Προδρομιδου, Μεταίχμιο, σελ. 295

Ο γαλλικός 18ος αιώνας παρέχει τερατώδες υλικό για τους υποψήφιους βιογράφους. Δεν είναι μόνο οι βίοι των διαφωτιστών και των φιλοσόφων που κεντρίζουν σφόδρα το ενδιαφέρον, καθώς η ζωή του Ρουσό και του Βολτέρου συγκροτεί συναρπαστικά μυθιστορήματα, αλλά επιπλέον η εμφάνιση του δημόσιου λόγου, ο οποίος απηφούσε τόσο την απολυταρχία της αυλής όσο κι εκείνη της ρωμαιοκαθολικής εκκλησίας. Τι να πει, λοιπόν, ο βιογράφος του Βολτέρου που από το έργο του –τραγωδίες, κωμωδίες, ιστορικά χρονικά– μόνο οι επιστολές καλύπτουν 107 τόμους! Ο συγγραφέας –Άγγλος γαρ– επέμεινε στην εμφάνιση του δημόσιου λόγου κι έτσι έχουμε ένα ανάγνωσμα

στο οποίο, μέσω του απίθανου Βολτέρου, μαθαίνουμε τα βασικά γνωρίσματα της εποχής. Μόνο η υπόθεση Καλάς (προτεστάντης που κατηγορήθηκε ότι σκότωσε τον γιο του επειδή ήθελε να μεταστραφεί στην καθολική πίστη) ανέδειξε τον Βολτέρο σε ήρωα της δικαιοσύνης. Άπειρες είναι οι πληροφορίες για την κοσμική ζωή του: ακάματος γραφιάς, με αντιζηλίες, καταγγελίες, φυλακίσεις, διώξεις, επιχειρηματικές πρωτοβουλίες (ήταν απίστευτα πλούσιος, ακόμη και ο Ρισελιέ του χρωστούσε...) και όλα αυτά πολύ κοντά και πολύ μακριά από το Παρίσι. Ο «Σκύλος του Ρουσό» (Πατάκης) μπορούμε να πούμε ότι συνιστά κάτι ανάλογο σε ποιότητα αλλά κι ενδιαφέρον.

JEAN ECHENOZ Δρόμος αντοχής

Μετάφρ.: Αχιλλέας Κυριακίδης, Πόλις, σελ. 162

Δεν είμαστε συνηθισμένοι σε βιογραφίες αθλητών, έστω και υπερ-πρωταθλητών όπως ο Ζάτοπεκ, απλώς και μόνο διότι κατά κανόνα ο αθλητής περιορίζεται στους άθλους του σταδίου και σπανίως ο ιδιωτικός του βίος αυτονομείται. Ο Echenoz έχει πλήρη συνείδηση της δυσκολίας, γι' αυτό αρχίζει με την ενδεικτική φράση: «Οι Γερμανοί μπαίνουν στη Μοραβία». Άρα, ο πρωταθλητισμός μολιάζεται πάνω στο σοβιετικό καθεστώς και ο Τσέχος αθλητής περιβάλλεται με μιαν άλω πολιτικής διαμαρτύρησης. Πρόκειται για βιβλίο χαριτωμένο, παραμυθιάρικο, συχνά κωμικό, καθώς ο Ζάτοπεκ –οι παλιοί ασφαλώς θα τον θυμούνται– περιγράφεται ρεαλιστικά, τόσο στα στάδια που επιτυγχάνει απίθανα ρεκόρ όσο και σε σχέση με το καθεστώς που από ένα σημείο και πέρα τον θεωρεί και τον εκμεταλλεύεται ως εθνικό κεφάλαιο. Προήχθη σε αξιωματικό, έγινε μέλος του κομμουνιστικού κόμματος, διαφημίστηκε ως «φαινόμενο του υπαρκτού σοσιαλισμού», τάχθηκε με τον Ντούμπσεκ, αποτάχθηκε από το στρατό, διαγράφηκε από το κόμμα, υποβιβάστηκε πολλαπλά, χωρίς όμως να απολέσει το υπέροχο φλέγμα του. Η «τσέχικη ατμομηχανή», κατά τα φαινόμενα, άντεξε τόσο μέσα όσο κι έξω από τα στάδια.

